

OSMANGAZİ İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

DÖGEP ARALIK AYI ETKİNLİK RAPORU

FAALİYET KONUSU: Kültür ve medeniyetimizdeki eğitim anlayışını yansıtan eserlerden seçilen yazılı metinlerin, klasik eserlerden hikayeler ve özgün düşünceler içeren bölümlerin okunması ve değerlendirilmesi.

YÖNTEM/TEKNİK: Yukarıda konu başlığı verilen kültür ve medeniyetimizdeki eğitim anlayışını yansıtan eserlerin tanıtımları ve ulaşımları, sunum, kitap okuma v.b.

PAYDAŞLAR: Diğer Öğretmenler, Okul-Aile Birliği, Öğrenci Velileri, Okul Panoları, Okul MEM İnternet Site Adresleri, İlçe MEM İnternet Site Adresleri

KATILIMCILAR: 400 Öğretmen, Okul öğrencileri, Okul-Aile Birliği Temsilcileri

FALİYET YERİ : İlçemiz okulların internet siteleri ve sınıfları

FALİYETİN YAYINLANDIĞI ADRES (İNTERNET SİTESİ) :

ETKİNLİKLER :

A-KÜLTÜR :

Dilimizde kültür kelimesi, sözlük anlamı ile birbirinden farklı birkaç kavrama karşılık olarak kullanılmaktadır. Bunlardan biri Lâtincede *çukura* kelimesinin “*toprağı ekip biçme, verimlendirme*” anlamındaki asıl kullanımına paralel olan anlamıdır. Tarım, tıp ve bitki bilimi (botanik) alanlarında üretme, yetiştirme ve çoğaltma çalışmalarını ifade eder. *Bakteri kültürleri, kültür bitkileri* vb. örneklerde görüldüğü gibi, uygun biyoloji şartlarında bir mikrobu, bir bakteri türünü veya bir bitkiyi üretme anlamına gelir.

Bir toplumun tarihsel süreç içinde ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklerin bütününe kültür denir. Kültür, bir toplumun kimliğini oluşturur, onu diğer toplumlardan farklı kılar. Kültür, toplumun yaşayış ve düşünüş tarzıdır.

Kültür sözü, bu anlam dışında bir kimsenin herhangi bir alandaki bilgisini veya genel bilgi düzeyini göstermek için de kullanılır: *Geniş tarih kültürüne sahip bir komutan; kültürlü insan; kültürsüz adam* gibi. Bunun anlamca daha kapsamlı olanı, eğitim – öğretim ve tecrübe yoluyla edinilen yüksek bilgi ve zevk düzeyini, aydın yaşayış tarzını anlatır. *Kültürlü aile, kültürlü çevre* gibi.

Kelimenin bu son iki anlamı ile ilgili bir diğer anlamı da *kültür kuruluşları, kültür faaliyetleri* örneklerinde görüldüğü üzere, her türlü fikir ve özellikle sanat faaliyetlerini duygu, düşünce ve zevk alanlarındaki bilgi ve değerleri ifade etmesidir. Ancak, bizim burada konumuz dolayısıyla üzerinde durduğumuz kültür, yukarıda belirtilenlerden farklıdır. Daha önce işaret edildiği gibi, toplumda sosyal akrabalık bağına kuran değerler anlamındadır. Bu

yönü ile **bir toplumu millet hâline getiren ve milletten millete değişen değerler** bütünü demektir. Genel kültür ile millî kültür arasındaki fark da bu nitelik ayrılığına dayanır.

1-Kültürel Eserler :

Kültürel mirasın önemini sürekli duyarız. Peki kültürel miras nedir? Ve bu kimin mirasıdır? Örneğin, Leonardo da Vinci'nin *Mona Lisa*'sı kimin ulusal mirasına aittir? Fransa'nın mı, İtalya'nın mı?

Önce, sözcüklerin anlamına bakalım. “Miras” bir mülktür, önceki nesillerden bize geçen bir varlıktır. “Kültürel miras” dediğimizde, para veya mülk değil, kültür, değerler ve geleneklerden bahsediyoruz. Kültürel miras, paylaşılan bir bağ, bir topluluğa ait olma anlamına gelir. Tarihimizi ve kimliğimizi; geçmişle, günümüzle ve gelecekle olan bağımızı temsil eder.

1.a.Somut ve Somut Olmayan Kültürel Miras

Kültürel miras dendiğinde akla insan yapımı eserler (tablolar, çizimler, baskılar, mozaikler, heykeller), tarihi anıtlar ve binaların yanı sıra arkeolojik alanlar gelir. Ancak kültürel miras kavramı bundan daha geniştir; yavaş yavaş insan yaratıcılığının ve ifadesinin her türünü yani fotoğrafları, belgeleri, kitapları ve el yazmalarını, aletleri, bireysel nesne ve koleksiyonları kapsayacak şekilde genişlemiştir. Günümüzde toplumlar kendilerini içinde buldukları tabiatla da tanımladıklarından; kasabalar, su altında kalan şehirler ve doğal çevre de kültürel mirasın birer parçası olarak anılmaktadır.

Kültürel miras yalnızca gördüğümüz ve dokunduğumuz somut nesnelere sınırlı değildir. Bu mirasın oluşumuna katkı sağlayan soyut unsurlar da vardır: bir toplum içinde nesilden nesile geçen gelenekler, sözlü tarih, performans sanatları, toplumdaki uygulamalar, geleneksel zanaatkarlık, tasvirler, törenler, bilgi birikimi ve yetenekler gibi.

Soyut manada kültürel miras işte bu inanılmaz sayıdaki geleneği kapsar. Birkaç örnek vermek gerekirse: tango, flamenko, dini törenler, karnavallar ve Afrika'daki Aka kabilesinin çok sesli şarkıları gibi müzik ve danslar, şahinle avlanma, Viyana kahve evi kültürü, Azerbaycan halıları ve dokuma geleneği, Çin gölge oyunları, Akdeniz beslenme modeli, Hinduizm'de Vedic tarzı okunan Vedalar, Japon Kabuki tiyatrosu ve daha niceleri...

B-MEDENİYET :

Uygarlık veya medeniyet, bir ülke veya toplumun veya diğer zeki canlı türlerinin, maddi ve manevi varlıklarının, düşünce, sanat, bilim, teknoloji ürünlerinin tamamını ifade eder. Uygar kelimesi, yerleşik hayata ilk geçen Türk kavimi olan Uygurlardan gelmektedir. Medeniyet ve uygarlık kavramları çoğunlukla aynı anlamda kullanılmakla birlikte, uygarlığın daha geniş bir anlam taşıdığını ifade etmek mümkündür.

Medeniyetin, belirli bir insan topluluğu veya topluluklarının belirli bir coğrafya üzerinde ve belirli bir zaman içinde ortaya koydukları değerlerle sınırlı olmasına karşı; uygarlık kavramının, binlerce yıl devam eden gelişmeler sonunda, insan aklının, bilim ve teknolojisinin katkısı ile ortaya çıkan ve tüm insanlığın eseri ve malı olan evrenselliği sözkonusudur. Uygarlığın doğuşuna ve yükselişine Çin'den Uygur ve Orta Asya Türklerine; Hindistan'dan ve Mezopotamya medeniyetinden eski Mısır medeniyetine; Ege kıyılarındaki antik çağ sitelerinden Roma'ya; Batı Avrupa'da aydınlatma çağını yaratan, sanayi inkılabını gerçekleştiren milletlere ve nihayet Amerika ve Uzak Doğu'daki Japonlar'a kadar, tarih

boyunca sayılamayacak kadar çok ülkenin ve ulusun katkısı olmuştur ve olmaya da devam etmektedir.

C-MEDENİYETİMİZDEKİ EĞİTİM ANLAYIŞI :

Kültür ve Medeniyetimizde Eğitim Anlayışının Özünü Yansıtan Eserlerden Nureddin TOPÇU'ya ait "Türkiyenin Maarif Davası" adlı eser okulumuz Türkçe Öğretmenimiz Mücahit USLU tarafından incelenmiş ve sunum haline getirilmiştir. Bu eser öğretmenler odasında öğretmenlerimizle müzakere edilmiştir.

Doç. Nurettin Topçu'ya göre, kültürle medeniyeti birbirine karıştırdığımız için Batı taklitçiliğine başladık. Medeniyet, insanlığın çalışarak ortaya koyduğu teknik eserlerin bütünüdür. Kültür ise, bir toplumu kendi tarihi içinde meydana getirdiği değer hükümlerinin bütünüdür. Bunlar ilim, sanat, ahlâk ve dine ait değerlerdir. Batı tekniği bize asırlardan beri damla damla gelmektedir. Teknik; kültürden sızan bir usare, kültür ağacının yetiştirdiği bir meyvedir. Halbuki, bizim kendi kültürümüz tekniği yaratmadı. Onu emanet bohçalar içinde Batı'dan aldık, yaratmanın zevkini bile yaşayamadık.

Topçu'nun kitabında, eğitim ve kültür hayatımızın göstermelik değil, gerçek ve sahil sorunları yer alır. Onu kültür ve eğitim tarihimiz açısından bir dünya görüşü ve zihin eleştirisi olarak okuyabiliriz. Bu eleştirinin temel hedefi, kabuğu öze, maddeyi ruha, şekli içeriğe, niceliği niteliğe, taklidi özgün olana, ezberi yeniden üretime tercih edenlere karşı olmuştur. Bu eleştiri sadece belirli bir döneme, belirli bir hedefe yönelmez; hem kendini çağdaş ve devrimci olarak niteleyenlere, hem sözde aydınlara, hem de maneviyatı şekle indirgeyenlere karşı sergilenir. Hakikati söyleme isteği onun tek hedefidir. Topçu, şekilciliği bırakıp işin aslına, özüne odaklanmamızı ister bizden. Bunu yaparken de kuru taassuba yakalanmamamızı önerir

Topçu, eğitimin sorunlarını "milli mektep" kavramı çerçevesinde ele alır. Ona göre sorunun çözümü, milli mektebin hayata geçirilebilmesindedir. Milli mektep diye adlandırdığı eğitim sisteminin oluşabilmesi için gerekli olan unsurları dörde ayırır: (1) Ders, (2) öğrenci, (3) öğretmen, (4) öğretim. Topçu, bu konulara ilişkin görüşlerin maddeler halinde açıklar. Dersin öncelikli amacı, hakikattir, pratik yarar değildir. Teknik, bilimin uygulanması olarak eğitimin doğrudan amacı değildir, olmamalıdır. Topçu bu yönüyle Dewey'den ayrılır; bu hakikat anlayışıyla. Hakikat, pratik fayda ile sınırlanmamalı, derslerin içeriği ilkokulda kalbin, lisede aklın terbiyesi olarak programlanmalıdır. Üniversite ise uzmanlaşmaya yönelik bir eğitim yuvasıdır. Aklın eğitiminde Doğunun ve Batının birikimi bir arada bulunur. Kalp eğitiminde dinin, akıl eğitiminde Doğu ve Batı kültürlerinde ortaya çıkan felsefi ve bilimsel birikimin öğrenciye kazandırılması esastır. Zira akıl, milli değil, evrensel bir nitelik gösterir, bir milletin sınırlarını aşar. Liselerde mesleki ayrımlar, üniversiteye yönelik ayrımlar oluşturulmalı, yönlendirmeli eğitim yapılmalıdır. Öğrencinin içindeki iyilik duygusunu ortaya çıkarmak, bir enerji oluşturmak için, hem ilkokulda hem de lisede derse müzik ile başlanması gerektiğini düşünür. Ahlaki terbiye de musiki ile başlamalıdır ona göre.

Topçu, eğitime bakışında güncel meselelerden hareket eder; sanki bir "durum tespiti" yapmak ister gibidir. Olan nedir? Olması gereken nedir? Olan ve olması gereken arasındaki mesafe nedir? Topçunun önerileri, Yaklaşımları bu noktada ortaya çıkar. O, olanı ve olmaması gerekeni gösterirken kendi görüşlerine de ulaşır. Durum tespiti aynı zamanda, eğitimin nasıl olmaması gerektiğini de gösterir. Eğitimin güncel sorunlarını tartışırken, yerel ve güncel sorunlara evrensel nitelikli bakışlar da getirir. Dolayısıyla onun bakış açısının dış

katmanını güncel sorunlarımız, ikinci katmanını yerlilik, üçüncü katmanını da evrensellik meselesi oluşturur. Bu sıralamayı tersine çevirerek söylersek, onun eleştirilerinin özünü evrensel bakış açısı oluşturur. Yerlilik nosyonu (milli kimlik ve benlik), ulaşılması gereken bir hedeftir. Evrensel değerlerden kopuk bir yerlilik nosyonu, ona göre yozlaşmadır. Daha on ikinci yüzyıldan beri süregelen ve medreselerin ezberci ve nakilci sistemiyle doruk noktasına ulaşan çöküş, evrensel değerlerden uzaklaşmaya işaret eder. Ama okulların milli özden uzak teknik eğitimleri de, bir öz ve anlam yoksunluğunu yansıtır. Bu şekilde yerlilik ve evrensellik onda bir çelişki değil uyum, parçalanmışlık değil birlik ve bütünlük oluşturur. Bu açıdan bakıldığında onun eğitim anlayışı, sadece belirli bir dönemin eğitim sorunlarına bağlı yaklaşımlar açısından değil, genel anlamda eğitim düşüncesi ve kuramı açısından da okunabilir; bu da ondaki eğitim felsefesine geçiş noktasını oluşturur.

D-KÜLTÜREL VE MEDENİ ESERLER, HİKAYELER :

Eserlerin tanıtılması ile ilgili öğrencilere gezi, müze, görsel metaryaller ile sunum yapılmış olu, kültürel hikayeler ile ilgilide makale kitap okuma, şiir okuma, öykü ve roman okumaları ilçemiz okullarında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenleri tarafından uygulanmıştır.